

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

116 - షోడశోత్తరశతతమః సర్గః

|| మైథిలీప్రియనివేదనమ్ ||

ఇతి ప్రతిసమాదిష్టా హనుమాన్తారుతాత్మజః |
 ప్రవివేశ పులిం లంకాం పూజ్యమానో నిశాచరైః || 1 ||
 ప్రవిశ్య చ మహాతేజా రావణస్య నివేశనమ్ |
 దదర్శ మృజయా హీనాం సాతంకామివ రోహిణీమ్ || 2 ||
 వృక్షమూలే నిరానందాం రాక్షసీభిః సమావృతామ్ |
 నిభృతః ప్రణతః ప్రహ్వః సోభిగమ్యాభివాద్య చ || 3 ||
 దృష్ట్వా తమాగతం దేవీ హనుమంతం మహాబలమ్ |
 తూష్ణీమాస్త తదా దృష్ట్వా స్మృత్వా ప్రముదితాభవత్ || 4 ||
 సౌమ్యం దృష్ట్వా ముఖం తస్యా హనుమాన్ ప్లవగోత్తమః |
 రామస్య వచనం సర్వమాఖ్యాతుముపచక్రమే || 5 ||
 వైదేహి కుశలీ రామః సహసుగ్రీవలక్ష్మణః |
 విభీషణసహాయశ్చ హరిణాం సహితో బలైః || 6 ||
 కుశలం చాహ సిద్ధార్థో హతశత్రురలిందమః |
 విభీషణసహాయేన రామేణ హరిభిః సహా || 7 ||
 నిహతో రావణో దేవి లక్ష్మణస్య నయేన చ |
 పృష్ట్వా తు కుశలం రామో వీరస్త్రాం రఘునందనః || 8 ||
 అబ్రవీత్పరమప్రీతః కృతార్థేనాంతరాత్మనా |
 ప్రియమాఖ్యామి తే దేవి త్వాం తు భూయః సభాజయే || 9 ||
 దిష్ట్వా జీవసి ధర్మజ్ఞే జయేన మమ సంయుగే |
 [* తవ ప్రభావాధర్మజ్ఞే మహాన్రామేణ సంయుగే | *]
 లభ్యో నో విజయః సీతే స్వస్థా భవ గతవృథా || 10 ||
 రావణశ్చ హతః శత్రుర్లంకా చేయం వశే స్థితా |
 మయా హ్యలబ్ధనిద్రేణ దృఢేన తవ నిర్ణయే || 11 ||
 ప్రతిజ్ఞేషా వినిస్తీర్ణా బద్ధ్వా సేతుం మహోదధౌ |
 సంభ్రమశ్చ న గంతవ్యో వర్తంత్యా రావణాలయే || 12 ||
 విభీషణవిధేయం హి లంకైశ్చర్యమిదం కృతమ్ |
 తదాశ్వసిహి విశ్వస్తా స్వగృహే పరివర్తసే || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

116 - షోడశోత్తరశతతమః సర్గః

అయం చాభ్యేతి సంహృష్టస్త్వద్ధర్మనసముత్సుకః |
 ఏవముక్తా సముత్పత్య సీతా శశినిభాననా || 14 ||
 ప్రహర్షేణావరుద్ధా సా వ్యాజహార న కించన |
 అబ్రవీచ్ఛ హరిశ్రేష్ఠః సీతామప్రతిజల్పతమ్ || 15 ||
 కిం ను చింతయసే దేవి కిం ను మాం నాభిభాషసే |
 ఏవముక్తా హనుమతా సీతా ధర్మే వ్యవస్థితా || 16 ||
 అబ్రవీత్సరమప్రీతా హర్షగద్గదయా గిరా |
 ప్రియమేతదుపశ్రుత్య భర్తుర్విజయసంశ్రితమ్ || 17 ||
 ప్రహర్షవశమాపన్నా నిర్వాక్యాస్తి క్షణాంతరమ్ |
 న హి పశ్యామి సదృశం చింతయంతీ ప్లవంగమ || 18 ||
 మత్ప్రియాఖ్యానాకస్యేహ తవ ప్రత్యభినందనమ్ |
 న హి పశ్యామి తత్సామ్య పృథివ్యామపి వానర || 19 ||
 సదృశం మత్ప్రియాఖ్యానే తవ దాతుం భవేత్సమమ్ |
 హిరణ్యం వా సువర్ణం వా రత్నాని వివిధాని చ || 20 ||
 రాజ్యం వా త్రిషు లోకేషు నైతదర్హతి భాషితుమ్ |
 ఏవముక్తస్తు వైదేహ్య ప్రత్యువాచ ప్లవంగమః || 21 ||
 గృహీతప్రాంజలిర్వాక్యం సీతాయాః ప్రముఖే స్థితః |
 భర్తుః ప్రియహితే యుక్తే భర్తుర్విజయకాంక్షిణి || 22 ||
 స్నిగ్ధమేవంవిధం వాక్యం త్వమేవార్హసి భాషితుమ్ |
 తవైతద్వచనం సౌమ్యే సారవత్స్నిగ్ధమేవ చ || 23 ||
 రత్నాఘోర్వివిధాచ్ఛాపి దేవరాజ్యాద్విశిష్యతే |
 అర్థతశ్చ మయా ప్రాప్తా దేవరాజ్యాదయో గుణాః || 24 ||
 హతశత్రుం విజయినం రామం పశ్యామి సుస్థితమ్ |
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా మైథిలీ జనకాత్కజా || 25 ||
 తతః శుభతరం వాక్యమువాచ పవనాత్కజమ్ |
 అతిలక్షణసంపన్నం మాధుర్యగుణభూషితమ్ || 26 ||
 బుద్ధ్యా హ్యష్టాంగయా యుక్తం త్వమేవార్హసి భాషితుమ్ |
 శ్లాఘనీయోఽనిలస్య త్వం పుత్రః పరమధార్మికః || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

116 - షోడశోత్తరశతతమః సర్గః

బలం శౌర్యం శ్రుతం సత్త్వం విక్రమో దాక్షముత్తమమ్ |
తేజః క్షమా ధృతిర్దైర్యం వినీతత్వం న సంశయః || 28 ||

ఏతే చాన్యే చ బహవో గుణాస్త్యయ్యేవ శోభనాః |
అథోవాచ పునః సీతామసంభ్రాంతో వినీతవత్ || 29 ||

ప్రగృహీతాంజలిర్హర్షాత్సీతాయాః ప్రముఖే స్థితః |
ఇమాస్తు ఖలు రాక్షస్యా యది త్వమనుమన్యసే || 30 ||

హంతుమిచ్ఛామ్యహం సర్వా యాభిస్త్యం తర్జితా పురా |
క్లిశ్యంతం పతిదేవాం త్వామశోకవనికాం గతామ్ || 31 ||

ఘోరరూపసమాచారాః క్రూరాః క్రూరతరేక్షణాః |
రాక్షస్యా దారుణకథా వరమేతత్ప్రయచ్ఛ మే || 32 ||

ముష్టిభిః పాణిభిః సర్వాశ్చరణైశ్చైవ శోభనే |
ఇచ్ఛామి వివిధైర్హతైర్హంతుమేతాః సుదారుణాః || 33 ||

ఘాతైర్జానుప్రహారైశ్చ దశనానాం చ పాతనైః |
భక్తణైః కర్ణనాసానాం కేశానాం లుంచనైస్తథా || 34 ||

నఖైః శుష్కముఖీభిశ్చ దారణైర్లంఘనైర్హతైః |
నిపాత్య హంతుమిచ్ఛామి తవ విప్రియకారిణీః || 35 ||

ఏవంప్రకారైర్బహుభిర్విప్రకారైర్యశస్మిని |
హంతుమిచ్ఛామ్యహం దేవి తవేమాః కృతకిల్బిషాః || 36 ||

ఏవముక్తా హనుమతా వైదేహీ జనకాత్మజా |
ఉవాచ ధర్మసహితం హనుమంతం యశస్వినీ || 37 ||

రాజసంశ్రయవశ్యానాం కుర్వంతీనాం పరాజ్ఞయా |
విధేయానాం చ దాసీనాం కః కుప్యేద్వానరోత్తమ || 38 ||

భాగ్యవైషమ్యయోగేన పురా దుశ్చరితేన చ |
మయైతత్ప్రాప్యతే సర్వం స్వకృతం హ్యుపభుజ్యతే || 39 ||

ప్రాప్తవ్యం తు దశాయోగాన్మయైతదితి నిశ్చితమ్ |
దాసీనాం రావణస్యాహం మర్షయామీహ దుర్బలా || 40 ||

ఆజ్ఞప్తా రావణేనైతా రాక్షస్యా మామతర్జయన్ |
హతే తస్మిన్న కుర్యుర్హి తర్జనం వానరోత్తమ || 41 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

116 - షోడశోత్తరశతతమః సర్గః

అయం వ్యాఘ్రసమీపే తు పురాణో ధర్మసంస్థితః |
 ఋక్షేణ గీతః శ్లోకో మే తన్నిబోధ ప్లవంగమ || 42 ||
 న పరః పాపమాదత్తే పరేషాం పాపకర్మణామ్ |
 సమయో రక్షితవ్యస్తు సంతశ్చారిత్రభూషణాః || 43 ||
 పాపానాం వా శుభానాం వా వధార్థాణాం ప్లవంగమ |
 కార్యం కరుణమార్యేణ న కశ్చిన్నాపరాధ్యతి || 44 ||
 లోకహింసావిహారాణాం రక్షసాం కామరూపిణామ్ |
 కుర్వతామపి పాపాని నైవ కార్యమశోభనమ్ || 45 ||
 ఏవముక్తస్తు హనుమాన్సీతయా వాక్యకోవిదః |
 ప్రత్యువాచ తతః సీతాం రామపత్నీం యశస్వినీమ్ || 46 ||
 యుక్తా రామస్య భవతీ ధర్మపత్నీ యశస్వినీ |
 ప్రతినందిశ మాం దేవి గమిష్యే యత్ర రాఘవః || 47 ||
 ఏవముక్తా హనుమతా వైదేహీ జనకాత్మజా |
 అబ్రవీద్ధ్రష్టుమిచ్ఛామి భర్తారం వానరోత్తమ || 48 ||
 తస్యాస్తద్వనం శ్రుత్వా హనుమాన్తారుతాత్మజః |
 హర్షయన్తైథిలీం వాక్యమువాచేదం మహాద్యుతిః || 49 ||
 పూర్ణచంద్రాననం రామం ద్రక్ష్యస్యార్యే సలక్ష్మణమ్ |
 స్థిరమిత్రం హతామిత్రం శచీవ త్రిదశేశ్వరమ్ || 50 ||
 తామేవముక్త్యా రాజంతీం సీతాం సాక్షాదివ శ్రీయమ్ |
 ఆజగామ మహావేగో హనుమాన్సత్ర రాఘవః || 51 ||
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
 షోడశోత్తరశతతమః సర్గః || 116 ||

